

YÜRÜMEK ROMANI ÜZERİNE

“TO WALK OVER THE STORY”

Dr. Sefa YÜCE*

Özet

“YürümeK” romanı Ankara’nın gelişim süreci içinde bireyin sorunlarını anlatır. Ankara, Cumhuriyetin simgesidir. Aynı zamanda değişim ve dönüşümün merkezidir. Ankara ile birlikte yeni bir sosyal çevre ve kentleşme olgusu ortaya çıkar. Samanpazarı ve çevresi önemini yitirir. Yenişehir, Kızılay ve Kavaklıdere yeni cazibe merkezleri hâline gelir. Ankara, memur ve bürokrasi merkezi olur. Apartman hayatı başlar. Sosyal tabakalaşma ön plâna çıkar. Köyden kente göç hızlanır. Altındağ, bir gecekondu semtine dönüşür.

“YürümeK” romanı Elâ ile Memet’in çocukluk ve gelişim çağlarında yaşadıkları cinsel sorunları sosyokültürel boyutuyla okuyucuya yansıtır. Gençlerde, Amerikan kültürü ve yaşam biçimine eğilim başlar. Kadın sorunu, toplumun önceliği hâline gelir. Gelenek ve değer yargılarında çözümler görülür. Kent olgusuyla birlikte bir zihniyet değişimi ortaya çıkar.

Anahtar sözcükler: Kent, birey, değişim, çözümler, apartman, macro structure

Abstract

The novel called “YürümeK (*Walking*)” depicts the problems of the individual within the context of the development process of Ankara. Ankara is the symbol of the Republic and at the same time, it is the center of transformation and change. Ankara brings a new concept of urbanization and a new concept of social environment. Samanpazarı and the places around it lose their importance. Yenişehir, Kızılay and Kavaklıdere becomes new centers of attraction. Ankara becomes the center for bureaucracy and officials. Living-in-flats becomes popular. The distinction between the social-classes come to the foreground. Immigration from villages to cities increase rapidly. Altındağ becomes a district of ghettos.

The novel called “YürümeK (*Walking*)” reflects the sexual problems (experienced by Elâ and Memet during their childhood and adolescence) with regard to socio-cultural dimensions. Young people tend to adopt American life-style and American culture. The issue of women is given priority. Moreover, traditional social-values and traditions begin to lose their importance. With the urbanization, social mentality begins to change, as well.

Key words: City, individual, change, dissolution, apartment block, macro structure.

* Gazi Üniversitesi

Türkiye’de sosyokültürel değişim 1960’lı yıllardan itibaren büyük bir ivme kazanır. Toplum yapısını derinden etkileyen bu değişim, dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türk edebiyatına da yansır. Değişimin en belirgin özellikleri kentleşme olgusu ve bireyin sorunlarıdır. Bu değişimin anlatıldığı önemli romanlardan biri de “Yürüme”tir:

“Sevgi Soysal’ın Yürüme isimli romanı, iki gencin büyüme çağları ile Cumhuriyetin başkenti Ankara’nın süregelen değişme ve gelişmesini ele alarak anlatan bir romandır (Yalçın, 2003:445).”

“Yürüme” romanının ilk baskısı Sevgi Sabuncu adıyla 1970 yılında Doğan Yayınevi tarafından yapılır. Sevgi Soysal’ın romanları 1970’li yıllarda köy romanı ve kent romanı kavramını gündeme getirerek yoğun tartışmalara neden olur. Ayrıca yazarın dili ile anlatımı da bir roman dili olarak devrindeki gerçekçi ve düz anlatıma göre değişik, yeni bir anlatım olarak değerlendirilir. Sanıyoruz ki, Sevgi Soysal bu yönüyle edebiyat tarihimizde sık sık gündeme gelecektir.

Soysal, “Yürüme” romanıyla 1970 “TRT Roman Ödülleri Yarışması”nda Fakir Baykurt, Tarık Buğra, Abbas Sayar ve Oğuz Atay’la “Başarı Ödülü”nü kazanır (Doğan, 2003:15).

“Yürüme” romanının kahramanı Elâ, Reşat Nuri Güntekin’in kızı Elâ Gültekin’dir. O, Soysal’ın TRT’den çalışma arkadaşıdır. Elâ’nın o dönemde evleneceği bir tiyatro sevgilisi vardır. Bu sevgili Mehmet Keskinoglu’dur. Soysal, Mehmet’i de yakından tanımaktadır. O dönemde Soysal’ın yakın arkadaşı Adalet Ağaoğlu, “Yürüme” romanındaki isimlerin sembolik olduğu düşüncesindedir. Ona göre aslında Elâ, Sevgi’dir:

“Sevgi’nin TRT yarışmasına gönderdiği Yürüme romanını çok sevdim. İlk romanı. Yazarı tanımak bazen çok iyi, bazen çok kötü. Tanıyınca, kitabı okurken: ‘Aa, bence burada Başar’ı yazmış!’ diyebiliyorsun. Başkışisinin adı Elâ. İşimiz dolayısıyla yakın arkadaşımız Elâ Gültekin’in adını kullanmış, ama ben durmadan: ‘Hadi canım Sevgi, bu adın arkasına ne kadar saklansan nafîle, kendini anlatıyorsun işte’ deyip durdum(Ağaoğlu, 2004:140).

“Yürüme” romanında Sevgi Soysal’la ilgili anekdotlardan biri de İmroz Adası’yla ilgili bilgilerdir. Kızı Funda Soysal’la (Nisan 2005)’te İstanbul’da yaptığımız görüşmede annesinin İmroz Adası’yla ilgili bağlantılarını sorduk: “Bu konuyla ilgili fazla bilgiye sahip olmadığım ancak bildiği kadarıyla Başar Sabuncu vasıtasıyla İmroz Adası’na ilgi duymuş olabilir.” şeklinde bir açıklama getirdi.

Sevgi’yle Başar Sabuncu, evlenmelerinin ardından üç kez yaz tatillerini geçirmek için İmroz Adası’na giderler. Sevgi, burada yaptığı gözlemleri not eder, çektiği fotoğrafları saklar. Aldığı notlardan yola çıkarak romanda İmroz Adası’nda gördüklerini realist bir bakış açısıyla anlatır. İmroz’la anlatılanlar Türk kamuoyunun dikkatini çeker(Doğan, 2003:107-108).

“Yürüme” romanı, Gülten Akın’a göre 1970’lerin Türkiye için bir patlamadır. Akın, bunun nedenini şu sözlerle açıklar:

“Konusu cinselliği. O güne dek ucundan kıyısından pek çok romanda izleri vardı cinselliğin. Bir edim ya da üstüne konuşma olarak. Türk romanında sanırım ilk kez bu denli gözü peklikle işlendi bu konu. Gözü peklik bilimsel bir tavırla besleniyordu. İçtenlikli ve dürüstü yazar. Çeşitli çevrelerin, kişilerin cinsel anlayışını, tavırlarını sergiliyordu(Akın, 1977:13).”

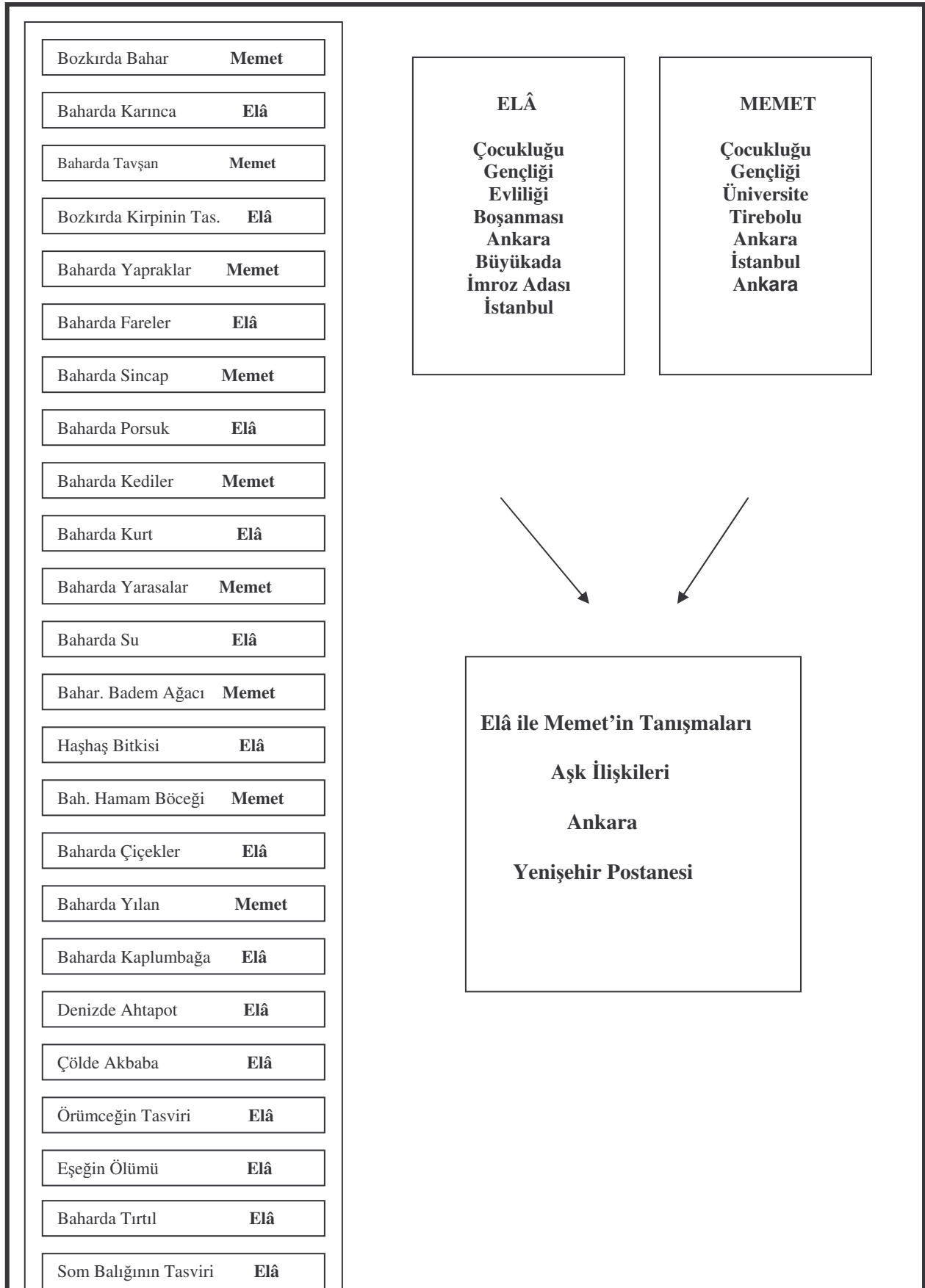
“Yürümek” romanı yayımlandığında romanla ilgili müstehcenlik iddiaları gündeme gelir. Roman şikayet üzerine müstehcen bulunur, konu yargıya intikal eder. Hatta roman TBMM’de bir komisyon kurularak uzun süre tartışılır(Öymen, 1976:9). Mahkeme bilirkişi olarak Ord.Prof.Dr. Sulhi Dönmezer, Prof.Cahit Tanyol ve Öğretim Üyesi M. Aslıer’i tayin eder. Dava dosyası bilirkişiye gönderilir; bilirkişi heyeti yaptığı değerlendirmede şu sonuca varır:

“...İncelenen kitabın tümüyle bir edebî eser niteliğinde bulunduğu hususunda şüphe yoktur. Eserin gerek konusu gerek yazış tarzı değindiği meseleler yönünden edebî değeri haiz olduğunu tespit etmek gerekir. Yazarın kendisine göre bir tür üslubu olduğu ve bu üslubun toplumda yer alan bazı grupların hoşuna gitmeyeceği açıktır. Yazar kişiliği belirtmek için ona 89 ve 91 sayfalarda yer alan hikâyeyi anlattırmaktadır. Bu nevi kişiler arasında dost sohbetlerinde, içki âlemlerinde anlatılması da mümkündür...”

Yukarıda verilen izahattan anlaşılacağı üzere inceleme konusu eserde geçen belirli kısmın TCK 426. ve 427. maddeleri ihlal eder şekilde müstehcenlik taşımadığı hususunda mütalaayı ihtiva eden işbu rapor saygıyla sunulur(Soysal, 2003:17-19-20).”

Bilirkişi raporundan sonra “Yürümek” romanı ile ilgili dava düşer ve mahkeme romanın tekrar yayımlanmasına izin verir. Büyük sansasyonlara sebep olan “Yürümek” romanı Samanpazarı’nın anlatımıyla başlar. Eserde, Elâ ve Mehmet’in büyüme çağlarıyla Ankara’da yeni oluşan semtler farklı açılardan ele alınır.

YÜRÜMEK ROMANININ BÜYÜK YAPI ÖZELLİKLERİ
(Macro Structure)

YÜRÜMEK ROMANININ BÜYÜK YAPI ÖZELLİKLERİ (MACRO STRUCTURE)

Yürümek romanında, birbirinden farklı ve kopuk gibi duran doğa anlatımları ile romanın kendi akışı içinde kahramanların ele alındığı bölümler arasındaki ilişki, yukarıdaki şemada gösterilmektedir. Burada yazarın Ankara'yı anlatırken uzun bir süre bozkırda baharı, kahramanlarının ilişkileri arasına yerleştirmiş ve tarıklama dediğimiz bir yöntemle, Memet ve Elâ'nın anlatıldığı bölümler arasına, bir Memet bir Elâ'dan sonra doğa tasvirlerine yer vermiştir. Bu durum, başlangıçta romanın asıl anlatmak istedikleri ile arasında ciddi bir ilişki olduğunu gösterir. Ancak bu bağdaşıklık son derece gevşek bir biçimde kurulmuştur. Romanla anlatılan konuların tutarlılığı açısından baktığımız zaman her iki gencin çocukluklarından gençlik yıllarına kadar geçen bölümün, hep bahar ve baharda çevrenin değişik durumları ile ilişkilendirildiğini hemen anlıyoruz. Sonraki bölümlerde ise yazar bahar ilgisini bırakmakta, değişik ortamlardaki değişik hayvanları ele almaktadır. Bu bölümlerde, daha çok Elâ ile doğa tasvirleri arasında bir ilgi kurduğu çok açık bir biçimde görülmektedir.

Yazar, "Yürümek"te Türk romanında sık görülmeyen farklı bir anlatım tarzını kullanmıştır. Romanda, **birinci tutarlılık** unsuru kahramanların büyümesi ile baharın gelişmesidir. **İkinci tutarlılık** noktası ise, kahramanların psikolojik durumları ile hayvanlar arasında kurulmuş olan ilgidir.

Elâ'nın evinde mutfağı temizlerken gördüğü bir hamam böceğini ayakları ile ezmesini, asla uyum sağlayamayacağı geleneksel evlilikle ilişkilendirerek bu evlilik yaşamının etkilerinin bir hamamböceği gibi ezilerek atılamayacağı bağlantısı kurulan paralellikle sanatlı bir geçiş oluşturmaktadır. Aynı zamanda bağdaşıklık unsuru olma özelliği taşımaktadır. Kitabın 105.sayfasında şu bağlantı cümleleriyle kendi ve hamam böceği arasında bir ilgi kurar:

"Karton kutulara doldurduğu tabak, çanak, iskemleler, masalar, bir evi kuran bütün ayrıntılar taşındı eve. Tencerelerinin birinin içinde eski evden bir hamam böceği gizlenmiş. Tencereyi ters çevirip böceğini yere düşürdü; ezdi ayağıyla.

Kaynanaların öpülen elleri, kabul günleri, uysal gelin bakışları, gülcükler, titiz bir ev kadını görünme çabaları, yuvayı yapan dişi kuştur numaraları, ovulan lavabolar, tencere karaları, bir hamam böceği gibi kolayca ezilebilir mi? Şimdi ezdiği bu böcek, kim bilir, bütün tencerelerin gizlerine nice yumurtalar bırakmıştır(Soysal, 2003:105)."

Yazar, yine bir başka bölümde Memet'in dış çevre ile bütün psikolojik bağlantılarını kesmiş olmasını, bir kaplumbağanın kendi kabuğu içine çekilmesi ile sembolleştirerek, büyük yapı içinde tutarlılık açısından önemli bir bağlantı oluşturmaktadır. Yazar, burada geçişi kaplumbağayı tasvir ederek sağlar:

"Yeşil çalıkların arasında, çok yavaş bir ilerlemeyle ayırt edilebilirdi kaplumbağa, yoksa donuk yeşil kabuğu, bitki örtüsünün herhangi bir parçası gibi kaynaşmıştı çalılığa. Çalıklar, dikenler rüzgârla kımladılar, kaplumbağa çekti ayaklarını kabuğun içine, kımldamadı. Tahtamsı, yullanmış, yaşlı, koruyucu kabuk yine gizledi canlılığı. Yıllarca ve yıllarca gizlediği, koruduğu canlılığı(Soysal, 2003: 110-111)."

Yazar baharı, baharda hayvanları ve doğa tasvirlerini yaparken bazen romanın akışı içinde, ayrı bölümler hâlinde ele alıp anlatmaktadır. Bazı yerlerde bu ikisini birbiri ile

birleştirmektedir. Birleştiği noktalarda, ilgi ve tutarlılık daha açık bağdaşıklık öğeleri içerirken, ayrı bölümler hâlinde olanlarda okuyucu dikkat etmezse, tutarlılık unsurlarını kolay algılayamamaktadır.

“Yürümek” romanında olaylar farklı **mekânlar**da geçer. İkili ilişkilerin boyut kazandığı, farklı ortam ve çevrelerin gündeme geldiği yerler Ankara, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Büyükkada ve İmroz Adasıdır. Yazar, romanın iki merkez kişisi Elâ ile Memet’in yaşadıkları çevreleri tanıtırken zaman zaman hayal gücünü kullanır. Kronolojik sıra takip etmez. Geriye dönüşler ve ileriye sıçramalarla Elâ ve Memet’in çocukluk, okul, evlilik ve iş hayatıyla ilgili dönemlerini anlatır.

“Yürümek” romanı mekân olarak Ankara’da Samanpazarı ve çevresinin tanıtımıyla başlar. Eski Ankara’da ticarî etkinliklerin yürütüldüğü Samanpazarı’nın tarihî dokusu zamanla değişime uğrar. Ekonomik yapı ve ticarî anlayış değişir. 1925’lerin Samanpazarı eski canlılığını yitirmeye başlar.

Ankara’da Samanpazarı’nın yerini Yenişehir, Kızılay ve Kavaklıdere alır. 1925’lerden sonra gelişmeye başlayan Yenişehir, Ankara’nın modern yüzü olur. Burası daha çok memurların, profesörlerin ve subayların oturduğu, yoksul ile zengin çocukların birlikte top oynayabildiği, kaloriferli apartmanların yaygınlaşmadığı yeni semttir. Bu dönemde, kırsal kesimden Ankara’ya göç başlar. Altındağ bir gecekondu mahallesi olur. Ankara’ya köyden gelen aileler uyum sorunu yaşarlar. 1950’lerden sonra yavaş yavaş Amerikan kültürü Türk kültürü içinde yer edinir. “*To let*”, “*City of Magic*” gibi İngilizce ifadeler insanların hayatlarına girmeye başlar. Amerikan tarzı giyim ve yaşam biçimine rağbet artar. Kentli ve köylü ayırımı başlar. Köylülük cazibesini yitirir; sosyal tabakalaşma yeniden şekillenir. Romanın **merkez kişilerine** gelince, Elâ’nın babası Hulûsi Şevket Bey, gözü açık, eli sıkı bir piyasa adamıdır. Zamanla Büyükkada’dan köşk alabilecek bir zenginliğe ulaşır. İkinci Dünya Savaşı sonrası ekonomik sorunların üstesinden gelmesini bilir.

Elâ’nın psikolojik gelişimini etkileyen ilk olay Yenişehir Mimar Kemal İlkokulunda yaşanır. Erkek öğrencilerin ona “*canımın içi*” sözü nedeniyle Elâ, uzun süre onlarla arkadaşlık kuramaz. Bu söz onun bilinçaltına işler. Elâ, zamanla lezbiyen ilişkiye yönelir. Onun için bu durum kötü ve tiksindiricidir. Elâ, buna rağmen biraz merak biraz da arkadaşı Şenel’in zorlamasıyla bu ilişkiyi sürdürür:

“Şenel’in babası yok. Anası bakanlıktan birinde daktilo. Pazar günü arka bahçede, can sıkıntısından çiçek koparmayı düşünen Elâ’yı Şenel bodrum penceresinden eve çağırdı oynamaya. Şenel ne zaman çağırırsa, Elâ hem gitmek istemez, yine de gider gizli bir serüven duygusuyla(...)

Elâ Şenel’den daha iyi yaptığı bir şeyi hatırladı hemen:

You are always in my heart!

Şenel, Elâ’nın üstünlüğüne karşı yapacak bir şey aradı (Soysal, 2003:36-37).”

Elâ, yazları Büyükkada’da Aleko adında bir Rum çocukla gizlice arkadaşlık eder. Bu arkadaşlık ileri düzeyde değildir. Asıl onun kişiliğinin gelişiminde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin önemli bir yeri vardır. Elâ, felsefe okuması nedeniyle hayatını ve üniversite ortamını sorgular. Eğitimin yetersizliğinden yakınıdır. O, üniversite sonrası İstanbul’da avukat Hakkı Bey’le evlenir. Bu evlilikten bir kız çocuğu olur. Fakat bir süre sonra eşini aldattığı için ondan ayrılmak mecburiyetinde kalır.

Elâ, cinselliği iki kişi arasında yaşanan karşılıklı bir alışveriş olarak tanımlar. Bu konuyla ilgili toplumun kabullendiği değer yargılarını benimsemez. O, üçüncü kişilerin cinsel

özgürlüğe müdahalesine karşı çıkar. Elâ, işe girdikten sonra, çocuğuyla beraber yeni bir eve taşınır. Bir gün Yenişehir Postanesinde Memet'le karşılaşır. Onunla yeni bir hayata başlar.

Elâ, çevresini iyi tanır, doğru gözlemler yapar. Değişimden yanadır, bu nedenle toplumsal değerlerle zaman zaman çatışır. Elâ, yaptığı hataları bilir, fakat bu hatalardan ders almaz. O, ev hanımlığı yapacak sıradan bir kadın tipi değildir. Elâ, kızını babasız büyütmenin ileride yol açabileceği sorunların bilincindedir. Bu sorunu Memet'in varlığı ile çözmek ister.

Memet'in babası Necip Bey, inşaat mühendisidir; Tirebolu'da müteahhitlik yapar. Kasabanın saygın kişileri arasındadır. Necip Bey, toplumun değer yargılarına saygı gösteren otoriter bir aile babasıdır.

Memet, ailenin sıkı denetimi altında büyüyen içe kapanık, çevresiyle iletişim kuramayan, dar kalıplar içinde yaşayan bir gençtir. Memet, ilkokul ve daha sonraki yatılı okul yıllarında da kendine olan güveni bir türlü kazanamaz. Onun takıntılarında biri de cinsellikdir. Kendini arkadaşlarına kanıtlamak için cinsellekle ilgili abartılı hikâyeler anlatır.

“Yazara göre çocuklarımızın gelişiminde ortaya çıkan sorunların önemli bir kısmı, geleneksel aile içinde sürekli bastırılan cinsel gelişimdir. Çocukların cinsel gelişiminin ayıp sayılarak sürekli üstünü kapatılması sebebiyle sağlıklı gelişimleri engellenmekte, tutuk ve içe kapalı, duyu ve düşüncelerini anlatamayan, bu yüzden de mutlu olamayan insanlar yetişmektedir.(Yalçın, 2003: 448).”

Memet, içinde bulunduğu açmazın bilincindedir, bu açmazdan nasıl kurtulacağı konusunda herhangi bir fikre sahip değildir:

“Okumak. Doldurmak boşlukları. Ama boşlukları rast gele açılmış asfalt delikleri değil ki. Rast gele zift dökerek kapsayasın. Şimdi, kendi yalanlarımı, dar sokaklarımı, korkaklığımı, tembelliğimi, bereketli bir patlamadan çok düzelmeyecek bir kambura doğru gelişen sıkıntımı, yalnızlığımı, beceriksizliğimi tanımadan, tanyıp da üstüne üstüne gitmeden, bu kitabı okumanın yararı var mı? (Soysal, 2003:90).”

Memet, Elâ ile ilişkilerinde cinselliği ön plâna çıkaran eğilimler gösterir. Elâ, bu durumdan sıkılır. Romandaki Elâ tipi birçok yönüyle yazarın kendisine benzemektedir.

Romanda **anlatıma** gelince, romanda asıl anlatıcı yazar-anlatıcıdır. Eserde, kişilerin psikolojileri iç diyalog tekniği ile okuyucuya yansıtılır. Bu teknikte, roman kişisi sanki karşısında biri varmış gibi konuşur, muhakeme yapar. Elâ ile Memet'in hayatını yazar-anlatıcı yönlendirir, onların hayatına belli aralıklarla müdahale eder.

Yazarın anlatım tekniğinde uyguladığı yeni yöntemlerden biri de geriye dönüştür (**flashback**). Teknik, sinema sanatından alınmıştır. Yazar, bu teknikte yaşanan anı kesintiye uğratıp geçmişe bir parantez açar. Soysal, romanda Memet ile Elâ'nın çocukluk ve gençlik dönemlerine ilişkin sıkça geriye dönüşler yaparak onların otoriter aile ortamlarında yetişmelerinin kişiliklerine nasıl yansıtıldığını anlatır.

Sonuç

Türkiye’de kentleşme bireyle ilgili birçok sorunu açığa çıkarır. Ankara’yla birlikte başlayan kentleşme olgusu toplumda büyük bir değişim ve dönüşümün başlangıcı olur. Kırsal bölgeden kentlere göç eden aileler çeşitli sorunlarla karşılaşır. Bu sorunlar çocukların yetişme dönemlerinde daha belirgin bir şekilde ortaya çıkar. Kentte, kadının iş hayatına atılması, aile içindeki rol dağılımını önemli ölçüde etkiler. Kadın, zamanla aile içinde birey olarak tek başına karar alma noktasına gelir.

Ailenin eğitim düzeyi ve çevrenin etkisi bireyin hayatında önemli rol oynar. Romanda, bunun en belirgin özelliği Şenel’in hayatında görülür. Ailesinin ilgisizliği yüzünden başıboş büyür ve her istediğini yapar. Bu nedenle Şenel’in hayatı trajedi ile biter. Elâ, evliliği yürütemez, eşini aldattığı için boşanır. Toplumun değer yargıları ile Elâ’nın fikirleri çatışır. Mizaç olarak bulunduğu yerden memnun olmayan Elâ, arayış ve değişim içindedir. Bu nedenle geçmişinden kurtularak hep ileriye doğru yürümek ister:

“Elâ katının insanları için yaşam, bütün yönsemeleriyle bir saçmalıklar toplamıdır. Eğitimden evliliğe uzanan yaşam diliminde, sağlam tek bir ilmik atılmamıştır. Yakınmalı Elâ da giderek bunu algılayacak, doğasını kendi yaratmaya doğru yürüyecektir (İleri, 1977:8).”

Memet, sorunlarını ailesiyle paylaşmaktan çekinir. Cinsel sorunlarını çözmekte zorlanır. Hayatında bir şeylerin eksikliğini hisseder. Fransızca eğitim veren bir lisede okumasına rağmen istenilen düzeyde sosyalleşemez; dar bir çevrede yaşar. Üniversiteyi yarıda bırakarak Fransız Kültür Merkezinde iş bulur. Memet, eksik yanlarını bilir, fakat çözüm yolu üretmez. Elâ ile Memet, hayatlarının ilk dönemlerinde başarısız tiplerdir.

Ankara, Cumhuriyet’in simgesidir. Sıhhiye, “Eski Ankara”yla, “Yeni Ankara”yı ayıran bir hat olur. Romanda, Yenişehir çocukları oyunlarda İngiliz ve Alman yanlısı olarak ikiye ayrılır. Bu ayrım, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Türk aydınlarının kendi içlerindeki bölünmenin yansımalarıdır. Bir kısım aydın İngilizler’in bir kısım aydın da Almanlar’ın savaştan galip çıkmasını ister. Savaş sonrası Amerikan kültürü, ahtapotun kolları gibi Türkiye’yi de sarmaya başlar. Amerika Birleşik Devletleri, dünyanın pek çok ülkesine “Barış Gönüllüleri” gönderir. Bunların bir bölümü de Türkiye’ye gelir. Yazar, romanda Amerikan kültürünün Türk toplumu üzerinde etkinlik kazanmasını kendine özgü bakış açısıyla eleştirir. Bu dönemde, İngilizce tabelalar Ankara’nın semtlerinde sıkça görülmeye başlar. Gençlerde, Amerikan yaşam biçimine hayranlık artar.

“Yürümek” romanı, birey ve toplumun son elli yıl içindeki sosyo-kültürel değişim çizgisini gösterir. Kadın sorunu toplumun birinci önceliği olur. Kentleşme olgusuyla birlikte ataerkil yapı çözülür. Apartman kültürü ile beraber çekirdek aile yapısı önem kazanır. Bu yönüyle *Yürümek* romanı, Türk toplumunda kadını yeniden gündeme getirmesiyle bir zihniyet değişiminin öncülüğünü yapar.

Yazar, romanında kentlerin gelişimi ile kırsal alandaki doğal çevre ve değişik hayvanların durumları arasında bir ilgi kurmaya çalışmıştır. Bu anlatım tarzı Türk romanında karmaşık bir yapı da olsa yeni bir yaklaşımdır. Biz, Elâ ile Memet’in çocukluklarından itibaren gençlik dönemlerine geçişlerini, özellikle toplum yargılarının belirlediği ölçüler içinde cinsel yaşamlarındaki gelişimlerinden öğreniriz. Yazar burada toplumun değer yargılarının zaman zaman davranış bozukluklarına sebep olduğunu belirler, ancak bunda yorum yapmak yerine, özellikle Ankara’nın bir kent olarak gelişimi ile kırsal alan ilişkilerini vererek, okuyucuya doğallıkla yapaylık arasındaki farklılıkları anlatmaya çalışır. Doğal çevre tasvirlerindeki dil ve

anlatımla, doğal yaşamı daha çok öne çıkarmaktadır. Çünkü bu bölümlerde şiirsel bir anlatım dili kullanmıştır.

Yazar, “Yürümek” ismini romana bir simge olarak vermiştir. Ona göre yürümek hayatın bütün zorluk ve engellerine direnmek, kararlı ve emin adımlarla geriye bakmadan geleceğe doğru ilerlemektir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, Adalet (2004). Damla Damla Günler. Alkım Yayınevi. İstanbul. 140.
- Akın, Gülten (1977). Sevgi'yle. Türk Dili. Yıl 27. Cilt 35 (Ocak 1977) Ankara. S.304. 13.
- Doğan, Erdal (2003). Sevgi Soysal Yaşasaydı Âşık Olurdum. Everest Yay. İst.15.
- İleri, Selim (1977). Sevgi Soysal Üzerine. Yıl 27. Cilt 35 (1 Ocak 1977).Türk Dili. 8.
- Öymen, Altan (1976). Sevgi Soysal. Cumhuriyet. (6 Aralık 1976). 1-9.
- Soysal, Sevgi (2003).Yürümek. İletişim Yayınları. İstanbul. 17-19-36-37-90-105-110-111.
- Yalçın, Alemdar (2003). Siyasal ve Sosyal Değişmeler Açısından Cumhuriyet Dönemi Çağdaş Türk Romanı 1946-2000. Akçağ Yayınları. Ankara. 445-448.